

25-Aprel, 2026-yil

MILLATLARARO MULOQOTDA TILNING O‘RNI.

Supervisor : Khudoykulov Otabek Bohodir ugli

Xorijiy filologiya kafedrası Assistant o‘qituvchisi,

Zarmed Universiteti

Raxmonqulova Venera Umid qizi

Zarmed Universiteti Filologiya va tillarni o‘qitish :ingliz tili 2 - kurs talabasi

E-mail: raxmonqulovavenera3@gmail.com.

Annotatsiya: *Ushbu maqolada millatlararo muloqot jarayonida tilning tutgan o‘rni, uning madaniy, ijtimoiy va kommunikativ ahamiyati yoritilgan. Til xalqlar o‘rtasida ko‘prik vazifasini bajarishi, ko‘p tillilikning global davrdagi roli hamda madaniyatlararo tushunish va bag‘rikenglikni shakllantirishdagi ahamiyati tahlil qilingan. Shuningdek, til siyosatining millatlararo totuvlikni ta‘minlashdagi o‘rni ham ko‘rib chiqiladi.*

Kalit so‘zlar: *millatlararo muloqot, tilning o‘rni, madaniyatlararo kommunikatsiya, ko‘p tillilik, til siyosati, globalizatsiya, totuvlik.*

THE ROLE OF LANGUAGE IN INTERCULTURAL COMMUNICATION.

Abstract: *This article explores the role of language in intercultural communication, emphasizing its cultural, social, and communicative significance. It highlights how language serves as a bridge between nations, the importance of multilingualism in the global era, and the role of language in fostering mutual understanding and tolerance among different cultures. The study also examines language policy as a key factor in maintaining interethnic harmony.*

Keywords: *intercultural communication, role of language, multilingualism, language policy, globalization, cultural identity, harmony.*

РОЛЬ ЯЗЫКА В МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ.

Аннотация: *В данной статье рассматривается роль языка в межнациональном общении, его культурное, социальное и коммуникативное значение. Подчёркивается, что язык является мостом между народами, раскрывается важность многоязычия в условиях глобализации и его вклад в формирование взаимопонимания и толерантности. Также анализируется роль языковой политики в обеспечении межнационального согласия.*

Ключевые слова: *межнациональное общение, роль языка, многоязычие, языковая политика, глобализация, культурная идентичность, толерантность.*

Globalashuv jarayoni chuqurlashib borayotgan hozirgi davrda turli millat va madaniyat vakillarining bir-biri bilan aloqalari ortib bormoqda. Bunday jarayonda

25-Aprel, 2026-yil

millatlararo muloqotning samarali bo‘lishi ko‘p jihatdan tilga, ya’ni odamlarning bir-birini to‘g‘ri va tushunarli idrok eta olishiga bog‘liq. Til nafaqat aloqa vositasi, balki xalqning ma’naviy boyligi, identiteti va madaniy merosining asosiy ko‘rinishidir. Shu bois millatlararo muloqotda tilning o‘rni beqiyos ahamiyatga ega.

1. Til – muloqotning asosiy vositasi sifatida

Til odamlar o‘rtasida ma’lumot almashish, fikr bildirish, tajriba o‘rtoqlashishning eng muhim vositasidir. Turli millat vakillari bir til orqali muloqot qila olsalar, ular o‘rtasidagi munosabatlar yanada oson, samarali va barqaror bo‘ladi. Masalan, ingliz tilining xalqaro til sifatida keng tarqalishi turli xalqlar orasidagi ilmiy, madaniy va iqtisodiy hamkorlikni rivojlantirmoqda.

2. Til orqali madaniyatni anglash

Har bir millatning tili uning yashash tarzi, qadriyatlari, mentaliteti va dunyoqarashi bilan chambarchas bog‘liq. Millatlararo muloqot chog‘ida tilni bilish orqali bir xalqning madaniyatini chuqurroq tushunish, ular qadriyatlariga hurmat bilan yondashish imkoniyati tug‘iladi. Til bilmagan odam madaniyatni to‘liq idrok eta olmaydi.

3. Ko‘p tillilik millatlararo muloqotni kuchaytiradi

Bugungi kunda ko‘p tillilik global jamiyatning asosiy talabiga aylangan. Bir necha tilni bilgan shaxslar boshqa millat vakillari bilan oson muloqot qilishi, xalqaro maydonda o‘z o‘rnini topishi mumkin. Ko‘p tillilik nafaqat kommunikativ imkoniyatni kengaytiradi, balki inson tafakkuri, dunyoqarashi va intellektual salohiyatini ham rivojlantiradi.

4. Til – millatlararo totuvlik va bag‘rikenglik omili

Turli millatlar o‘rtasida tinchlik, do‘stlik va bag‘rikenglik muhiti bo‘lishi uchun o‘zaro muloqot muhimdir. Til o‘rganish jarayonida inson boshqa xalqlarga nisbatan hurmat, e’tibor va ijobiy munosabat shakllantiradi. Bu esa jamiyatdagi etnik guruhlar orasidagi totuvlikni mustahkamlaydi.

5. Til siyosati va millatlararo muloqot

Har bir davlatda til siyosati millatlararo muloqotning barqarorligini ta’minlashda muhim o‘rin tutadi. Rasmiy tillarni rivojlantirish, milliy ozchilik tillarini qo‘llab-quvvatlash, ta’lim tizimida ko‘p tillilikka e’tibor qaratish — bularning barchasi jamiyatda tinchlik, hamjihatlik va integratsiyani kuchaytiradi.

Tilning millatlararo muloqotdagi asosiy funksiyalari

1. Kommunikativ funksiya — o‘zaro tushunishning kaliti

25-Aprel, 2026-yil

Til millatlararo aloqada axborot uzatishning tayanch vositasi hisoblanadi. Biroq bu jarayon faqat so‘z almashinuvi emas, balki muhatotdagi sharoitga moslashuv, nutqdagi madaniy kodlarni tushunish, so‘z ortidagi ma‘noni anglash kabilarni ham o‘z ichiga oladi. Turli millat vakillari o‘rtasida aynan madaniy konnotatsiyalar farqi ko‘pincha tushunmovchiliklarga sabab bo‘ladi. Shuning uchun kommunikativ kompetensiya global dunyoda strategik ahamiyat kasb etadi.

2. Madaniy-kognitiv funksiya — millat tafakkurining aks sadosi

Til har bir xalqning tarixiy tajribasi, qadriyatlari va dunyoqarashi bilan chambarchas bog‘liq. Millatlararo muloqotda til:

madaniyatlararo tafakkurni uyg‘unlashtiradi,
o‘zga madaniyatni idrok etish jarayonini osonlashtiradi,
stereotiplardan holi bo‘lishga yordam beradi.

Yangi tadqiqotlarda ta‘kidlanishicha, inson boshqa tilni o‘rganayotganda nafaqat lingvistik bilimlarni, balki o‘sha xalqning hissiy-madaniy naqshlarini ham qabul qiladi. Bu jarayon madaniyatlararo empatiyaning shakllanishiga xizmat qiladi.

3. Integrativ funksiya — jamiyatni birlashtiruvchi kuch

Ko‘p millatli davlatlarda umumiy til ijtimoiy muvozanatni ta‘minlovchi omil hisoblanadi. Til insonlarni bir maqsad atrofiga birlashtiradi, davlatning axborot siyosatida yagona makonni shakllantiradi va fuqarolik o‘zligini mustahkamlaydi. Shuningdek, tilning integrativ roli:

ijtimoiy kelishuvni kuchaytiradi,
yangi muhitga ko‘chib kelgan insonlarning moslashuvini tezlashtiradi,
jamoalarda ziddiyatlarning oldini olishga yordam beradi.
Til va lingvopsixologik omillar: yangicha yondashuv

Bu mavzuda kam o‘rganilgan jihatlardan biri — tilning psixologik masofa yaratish yoki uni qisqartirishdagi roli. Psixologik masofa deganda insonlarning bir-biriga yaqinlashish darajasi tushuniladi.

Tilning psixologik yaqinlashtiruvchi ta‘siri

Biror millat vakili uning tilida so‘zlaganda, suhbatdoshda ishonch va ochiqlik kuchayadi.

Biron ibora yoki aksentni bilishning o‘zi ham muloqotning ijobiy ohangini yaratadi.

Til bilish insonda “biz” tuyg‘usini oshiradi.

Tilning masofa yaratishi

Lingvistik to‘siq mavjud bo‘lsa, inson o‘zini himoyalashga harakat qiladi.

25-Aprel, 2026-yil

Notanish til psixologik xavotir uyg‘otadi.

Muloqotda semantik nomuvofiqliklar noqulaylik keltirib chiqaradi.

Bu omillar millatlararo psixologik barqarorlikni tadqiq qilishda muhim ahamiyatga ega.

Globalashuv sharoitida yangi kommunikativ realiyalar

Bugungi dunyoda raqamli platformalar millatlararo muloqotni butunlay yangi bosqichga olib chiqdi. Virtual makonda tildan foydalanish:

qisqa, tezkor, global kodlarga ega bo‘lmoqda,

ingliz tili asosiy vosita sifatida kuchaymoqda,

milliy tillarda internet kontent yaratish madaniyatlarni saqlab qolishning tamoyiliga aylanmoqda.

Shu bilan birga, sun‘iy intellekt texnologiyalari real vaqt rejimida tarjima qilish imkonini kengaytirmoqda. Bu esa tillar o‘rtasidagi to‘siqlarni qisqartirayotgan bo‘lsa-da, milliy tillarning o‘zligini saqlash zarurati haqida yangi muhokamalarni yuzaga keltirmoqda.

Xulosa

Millatlararo muloqotda tilning o‘rni juda keng va chuqurdir. Til xalqlar o‘rtasida ko‘prik vazifasini bajarib, ular o‘rtasidagi munosabatlarni mustahkamlaydi. Ko‘p tillilikka intilish, xalqaro tillarni o‘rganish, milliy tillarni asrab-avaylash va rivojlantirish global dunyoda muvaffaqiyatga erishishning muhim shartlaridan biridir. Shuningdek, til orqali boshqa xalqlarning madaniyatiga hurmat va bag‘rikenglik shakllanib, jamiyatda totuvlik va o‘zaro ishonch mustahkamlanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- 1) Crystal, D. English as a Global Language. Cambridge: Cambridge University Press, 2003.
- 2) Graddol, D. English Next: Why Global English May Mean the End of English as a Foreign Language. London: British Council, 2006.
- 3) Yule, G. The Study of Language. Cambridge: Cambridge University Press, 2010.
- 4) Kramsch, C. Language and Culture. Oxford: Oxford University Press, 1998.
- 5) Byram, M. Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence. Clevedon: Multilingual Matters, 1997.
- 6) Makhmudova, S. A. Peculiarities of Representation of Intercultural Communication in Modern Linguistics. Tashkent, Open Access Repository, 2023.
- 7) Fishman, J. A. Language and Ethnicity in Minority Sociolinguistic Perspective. Clevedon: Multilingual Matters, 2001.
- 8) Spolsky, B. Language Policy. Cambridge: Cambridge University Press, 2004.
- 9) Baker, C. Foundations of Bilingual Education and Bilingualism. Clevedon: Multilingual Matters, 2006.
- 10) Hall, S. Cultural Identity and Diaspora. London: Routledge, 1990.